

Udskriftsdato: 10. januar 2026

CIR1H nr 9069 af 06/02/2025 (Gældende)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Straf for videreførelse af en foreløbigt forbudt eller opløst forening – straffelovens §§ 132 a og 132 b

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 10675

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Straf for videreførelse af en foreløbigt forbudt eller opløst forening – straffelovens §§ 132 a og 132 b

1. Overblik og tjekliste

- Statsadvokaten skal orienteres om sagerne snarest muligt, herunder om afvisning af en anmeldelse, sigtelse, berømmelse af sagerne, samt om eventuelle hindringer for en hurtig gennemførelse af sagerne eller eventuelle processuelle indsigelser, der vil kunne bevirke sagernes udsættelse.
- Tiltalspørgsmål og domme skal forelægges for statsadvokaten.
- Der er mulighed for varetægtsfængsling ved overtrædelse af straffelovens § 132 a, stk. 1, og § 132 b, stk. 4, hvor der ifølge forarbejderne til loven som udgangspunkt skal udmåles en frihedsstraf på 40 dage i førstegangstilfælde.
- Der skal i det konkrete tilfælde foretages en afvejning af det mulige strafbare forhold over for de frihedsrettigheder, der følger af bl.a. grundlovens §§ 77, 78 og 79 og EMRK.

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

2.1. Politiets behandling af sager, hvor der er sket overtrædelse af straffelovens §§ 132 a og 132 b

Rigspolitiet har til brug for politiet udarbejdet en vejledning om reglerne i straffelovens §§ 132 a og 132 b om retsvirkninger af et foreløbigt forbud mod eller en opløsning af en forening. Vejledningen kan findes på POLINTRA.

2.2. Orientering af statsadvokaten

Politikredsen kan afvise en anmeldelse, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1, hvis kredsen vurderer, at der ikke er grundlag for at indlede en efterforskning om overtrædelse af straffelovens § 132 a, stk. 1 og 2 (om deltagelse i videreførelse og besiddelse af kendetegn), eller § 132 b, stk. 4 og 5 (om overtrædelse af forbud og påbud). Politikredsen skal samtidig orientere statsadvokaten herom.

I sager, hvor der rejses sigtelse for overtrædelse af straffelovens § 132 a, stk. 1 og 2 (om deltagelse i videreførelse og besiddelse af kendetegn), eller § 132 b, stk. 4 og 5 (om overtrædelse af forbud og påbud), skal politikredsen snarest muligt orientere statsadvokaten. Orienteringen sikrer, at statsadvokaten kan inddrages tidligt i disse sager og efter behov kan drøfte den videre behandling med politikredsen.

2.3. Mulighed for varetægtsfængsling

Overtrædelse af straffelovens § 132 a, stk. 1, og § 132 b, stk. 4, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Det følger af forarbejderne til lov nr. 715 af 8. juni 2018 (lovforslag nr. 208 af 23. marts 2018, de almindelige bemærkninger), at overtrædelse af straffelovens § 132 a, stk. 1, og § 132 b, stk. 4, som udgangspunkt skal straffes med 40 dages ubetinget fængselsstraf i førstegangstilfælde. Der kan imidlertid, afhængig af de konkrete omstændigheder, være grundlag for at udmåle markant højere straffe også i førstegangstilfælde.

Det er desuden forudsat i forarbejderne til lov nr. 54 af 28. januar 2025 (lovforslag nr. 101 af 13. november 2024, de specielle bemærkninger til § 1), at handlinger, der er egnede til at fremstå som videreførelse af en forening, som er foreløbigt forbudt eller opløst ved dom, vil blive straffet på samme måde, som

øvrige overtrædelser omfattet af bestemmelsen i straffelovens § 132 a, stk. 1. Det betyder, at sådanne overtrædelser som udgangspunkt også skal straffes med 40 dages ubetinget fængsel i førstegangstilfælde.

Hvis det i en konkret sag vurderes, at betingelserne for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762 er opfyldt, jf. f.eks. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, om gentagelsesrisiko, skal der som det klare udgangspunkt ske fremstilling i grundlovsforhør med henblik på varetægtsfængsling, og hovedforhandlingen bør gennemføres inden for den forventede fængslingsperiode.

2.4. Koncepter for visse rapporter m.v.

Københavns Politi har udarbejdet en lokal vejledning, der bl.a. indeholder koncepter for visse politirapporter mv. Disse koncepter kan efter anmodning fremsendes til de øvrige politikredse.

3. Forberedelse

3.1. Forelæggelse af sager om standsning af efterforskningen og af tiltalespørgsmålet

Alle sager, hvor efterforskning er indledt for overtrædelse af straffelovens § 132 a eller § 132 b, stk. 4 og 5, forelægges for statsadvokaten. Det gælder, uanset om der er rejst sigtelse i sagen.

Politikredsen skal tillige forelægge tiltalespørgsmålet for statsadvokaten.

Statsadvokaten indstiller efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, eller opgiver påtale i medfør af retsplejelovens § 721. Det gælder uanset, om politikredsen vurderer, at sigtelsen har vist sig grundløs (retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1).

Politikredsen skal endvidere hurtigst muligt orientere statsadvokaten om berømmelse af sagerne, herunder om eventuelle hindringer for en hurtig gennemførelse af sagerne eller eventuelle processuelle indsigelser, der vil kunne bevirke sagernes udsættelse mv.

Forelæggelsesordningen er indarbejdet i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Forelæggelse og indberetning mv..

4. Jura

4.1. Straffelovens § 132 a, stk. 1

Efter straffelovens § 132 a, stk. 1, straffes den, der deltager i videreførelsen af en forening eller handler på en måde, der er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelsen af en forening, efter foreningen foreløbig er forbudt af regeringen eller opløst ved dom, med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Sidste del af bestemmelsen, hvorefter det er strafbart at foretage en handling, der er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelsen af en forening, efter at denne er foreløbig forbudt eller opløst ved dom, finder dog kun anvendelse på handlinger, der har fundet sted efter den 1. februar 2025, jf. nærmere nedenfor under pkt. 4.1.2.

Det er en forudsætning for anvendelse af bestemmelsen, at det kan bevises, at den pågældende har haft det fornødne forsæt til enten at videreføre en forening, efter at denne er foreløbig forbudt eller opløst ved dom, eller til at foretage en handling, der er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelse af en sådan forening, jf. straffelovens § 19.

Det bemærkes, at også handlinger og aktiviteter, der udføres sammen med medlemmer af udenlandske afdelinger af den forbudte eller opløste forening, kan være omfattet af bestemmelsen, ligesom strafansvar efter omstændighederne kan gøres gældende overfor udenlandske medlemmer af den i Danmark forbudte forening eller opløste forening, jf. forarbejderne til lov nr. 54 af 28. januar 2025 (lovforslag nr. 101 af 13. november 2024, de almindelige bemærkninger). Det må i givet fald konkret vurderes, om forholdet er omfattet af dansk straffemyndighed.

4.1.1. Videreførelse af en forening

Begrebet ”videreførelse” omfatter enhver videreførelse af foreningen, f.eks.:

- **Aktiviteter** – både lovlige og ulovlige – som foreningen udfører
- **Rekruttering, træning, instruktion eller oplæring** i udøvelse af foreningens aktiviteter
- Enhver form for **medlemskab** af foreningen
- **Udbredelse af foreningens budskab**, herunder uddeling eller fremstilling af merchandise som tøj, flag og lignende effekter, propagandamateriale eller domæner til brug for foreningen
- **Anvendelse af kendetegn**, herunder rygmærker, tøj, udsmykning, symboler, navn, logo, parole, erstatningskendetegn og tatoveringer mv., jf. også pkt. 4.2. nedenfor
- **Økonomisk støtte**, herunder personer, der af egne midler yder økonomisk støtte, tilvejebringer penge til foreningen fra bidragsydere ved indsamlinger eller lignende, skaffer lån fra pengeinstitutter, i øvrigt stiller midler eller andre formuegoder til rådighed for en forbudt eller opløst forening eller på anden vis støtter foreningen, fremmer dens virksomhed eller indgår aftaler med den
- **Rådgivningsbistand** til foreningen, medmindre rådgivningen konkret omhandler, hvordan foreningen kan ophøre med at udøve sin virksomhed, eller rådgivningen relaterer sig til processer mv. i forbindelse med selve opløsningssagen
- **Udlejning**, herunder personer der f.eks. udlejer lokaler eller på anden måde stiller lokaler eller andre ydelser til rådighed for foreningen eller for personer med tilknytning til foreningen, der er anført som lejere på f.eks. lejekontrakter, selv om det er foreningen som sådan, der skal anvende det lejede
- **Erstatningsforeninger**, herunder personer der opretter eller fremmer virksomheden i en ”ny” forening, som i realiteten er en fortsættelse af den forening, der er foreløbig forbudt eller opløst ved dom. Det kan bl.a. indgå i vurderingen, om den nye forening har samme navn, samme vedtægter, samme personkreds, udbredelse af det samme budskab og udøvelse af de samme aktiviteter, men det vil bero på en konkret vurdering, om der er så mange ligheder i måden at udføre aktiviteten på, at det kan lægges til grund, at der er tale om en videreførelse af den forbudte eller opløste forening
- **Forsamlinger i det offentlige rum**, eksempelvis personer med tilknytning til en bandegruppering, der forsamlers sig i grupper af varierende størrelse i det offentlige rum på nærmere bestemte steder med henblik på at dominere det pågældende område. Ved vurderingen kan det bl.a. tillægges vægt, om forsamlingen foregår og finder sted på væsentlig samme måde som tidligere, om forsamlingen primært består af personer, der havde tilknytning til den pågældende bande, og/eller om forsamlingen ønsker at markere sig, f.eks. som led i en større demonstration, i nattelivet, i forbindelse med retsmøder eller ved løsladelse af foreningens medlemmer mv. Det bemærkes, at enkeltpersoner også kan udføre ellers lovlige handlinger, der kan udgøre en videreførelse af foreningen, f.eks. i form af magtdemonstrationer,

manifestationer eller adfærd, der har til hensigt at dominere et område, eksempelvis ved at virke som vagt i området

Efter omstændighederne kan forholdet være strafbart som forsøg på eller medvirken til overtrædelse af forbuddet mod at videreføre en forbudt eller opløst forening, jf. straffelovens § 21 og § 23.

Det bemærkes generelt, at det ikke er et krav, at den pågældende er medlem af foreningen. Omfattet af bestemmelsen er således også personer, som f.eks. deltager i møder eller andre arrangementer i foreningen, eller som udfører aktiviteter eller arbejde på vegne af foreningen, uanset om de pågældende er medlemmer af foreningen eller ej.

Det bemærkes dog, at personer, der i generelle vendinger udtaler sig positivt om en forening og dens budskaber, som udgangspunkt ikke kan straffes i medfør af bestemmelsen, hvis der er tale om rene sympatitilkendegivelser, og det i øvrigt ikke kan anses som en videreførelse af foreningen. Har de pågældende udtalelser imidlertid karakter af en generel opfordring til at videreføre en forbudt eller opløst forening, vil udtalelserne efter omstændighederne kunne straffes i medfør af straffelovens § 136, stk. 1, der kriminaliserer offentlig tilskyndelse til forbrydelse.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. 715 af 8. juni 2018 (lovforslag nr. 208 af 23. marts 2018, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.2.).

4.1.2. Handlinger egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelsen af en forening

Ved lov nr. 54 af 28. januar 2025, der trådte i kraft den 1. februar 2025, blev anvendelsesområdet for straffelovens § 132 a, stk. 1, udvidet til også at omfatte den, der handler på en måde, der er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelsen af en forening, der foreløbig er forbudt eller opløst ved dom.

Det betyder, at det efter den 1. februar 2025 ikke længere er en betingelse for anvendelse af straffelovens § 132 a, stk. 1, at der reelt er tale om videreførelse af foreningen. Det er tilstrækkeligt, at handlingen er egnet til at fremstå som sådan. Dog er det, som beskrevet ovenfor, en forudsætning, at den pågældende har haft det fornødne forsæt til at foretage en handling, der er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelse af en forening, efter at denne er foreløbig forbudt eller opløst ved dom, jf. straffelovens § 19.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 54 af 28. januar 2025 (lovforslag nr. 101 af 13. november 2024, de almindelige bemærkninger), at baggrunden for udvidelse af bestemmelsens anvendelsesområde var, at det i praksis i visse tilfælde havde vist sig vanskeligt at løfte bevisbyrden for, at handlinger foretaget af medlemmer eller tidligere medlemmer af en forbudt eller opløst forening faktisk udgjorde videreførelse af foreningen og ikke alene havde karakter af f.eks. et socialt arrangement. Der er i den forbindelse bl.a. henvist til Østre Landsrets dom af 25. juni 2021, der er trykt i U. 2021.4371, hvor syv personer blev frifundet for videreførelse af en bandegruppering, der var foreløbig forbudt.

Formålet med udvidelsen af straffelovens § 132 a var således, at det ikke skal være muligt for medlemmer af forbudte eller opløste foreninger at forsamles under dække af sociale aktiviteter, når disse for omverdenen fremstår som en videreførelse af foreningen, uanset at det ikke kan konstateres, at aktiviteterne reelt er et led i videreførelse af foreningens aktiviteter. Det gælder navnlig i tilfælde, hvor foreningen i øvrigt

fortsat er aktiv på trods af et foreløbigt forbud eller opløsning ved dom. Det fremgår af forarbejderne, at sådanne forsamlinger efter Justitsministeriets opfattelse som udgangspunkt er egnede til at fremstå som videreførelse af en forbudt eller opløst forening, jf. lovforslag nr. 101 af 13. november 2024, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.

Udover egentlige handlinger er også mere passive handlinger, f.eks. deltagelse i en forsamling, samt undladelser omfattet af bestemmelsen. Dette gælder uanset, om handlingerne er lovlige eller ulovlige.

Ved vurderingen af, om en handling er ”egnet til at fremstå” som videreførelse af en forbudt eller opløst forening, skal det indgå med betydelig vægt,

- hvis handlingen udøves sammen med andre, hvor alle eller de fleste af personerne har været medlem af eller har haft tilknytning til den pågældende forening, og
- foreningen på trods af et foreløbigt forbud eller en opløsning fortsat udøver – lovlige eller ulovlige – aktiviteter i et vist omfang og fortsat har flere aktive medlemmer

Det er i den forbindelse ikke afgørende, om foreningen har fortsat sine ulovlige aktiviteter, hvis foreningen i øvrigt må anses som fortsat aktiv.

Det er endvidere ikke afgørende for, at en handling er egnet til at fremstå som videreførelse af en forbudt eller opløst forening, at den pågældende handling foregår på væsentligt samme måde, som handlinger relateret til den pågældende forening foregik forud for forbuddet eller opløsningen af foreningen. F.eks. om personerne mødes samme sted eller i samme område, som før forbuddet eller opløsningen, og om de udfører de samme aktiviteter, som før forbuddet eller opløsningen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. 101 af 13. november 2024.

4.1.2.1. Aktiviteter af social karakter

I forhold til aktiviteter af social karakter skal der foretages en konkret vurdering af, om der er tale om handlinger, der er egnede til at fremstå som videreførelse af foreningen, eller om der er tale om et rent socialt arrangement, der ikke er egnet til at fremstå som relateret til den forbudte eller opløste forening.

Det er i den forbindelse forudsat i forarbejderne til lov nr. 54 af 28. januar 2025 (lovforslag nr. 101 af 13. november 2024), at hvis en gruppe af personer, der alle eller de fleste har været medlem af eller haft tilknytning til en forbudt eller opløst forening, mødes i et område, der har været forbundet med foreningen, eller sammen foretager aktiviteter, som før forbuddet var en del af foreningens virksomhed, som det klare udgangspunkt vil udgøre en handling, der er egnet til at fremstå som videreførelse af foreningen. Det gælder uanset, om aktiviteterne er lovlige og måtte være af social karakter, og uanset at arrangementet måtte foregå i privat regi.

Forsamlinger og handlinger, der foregår i områder, der ikke forbindes med den forbudte eller opløste forening, kan imidlertid også være omfattet af bestemmelsen. Der kan i den forbindelse bl.a. lægges vægt på antallet af personer i forsamlingen, der har eller har haft tilknytning til foreningen. F.eks. kan et grillarrangement i en park, et besøg på en restaurant/beværtning eller kørsel på motorcykel i en gruppe nævnes som eksempler, der efter omstændighederne kan være egnede til at fremstå som deltagelse i videreførelse af en forbudt eller opløst forening. Det gælder særligt, hvis der er tale om mere end blot

enkelte personer, og de alle – eller de fleste – har været medlem af eller haft tilknytning til en forbudt eller opløst forening. Mindre forsamlings kan dog efter omstændighederne også være omfattet.

4.1.2.2. Ulovlige handlinger

Det er forudsat i forarbejderne til lov nr. 54 af 28. januar 2025 (lovforslag nr. 101 af 13. november 2024), at det som det helt klare udgangspunkt skal lægges til grund, at det er egnet til at fremstå som videreførelse af en forbudt eller opløst forening, hvis personer med tilknytning til foreningen sammen begår ny kriminalitet, og foreningen er forbudt eller opløst bl.a. som følge af, at der som led i foreningens virksomhed er begået omfattende og alvorlig kriminalitet.

Dette gælder som udgangspunkt uanset, om den begåede kriminalitet er ligeartet med den kriminalitet, foreningen begik før forbuddet eller opløsningen, og uanset om kriminaliteten er begået et sted, hvor foreningen forud for forbuddet sædvanligvis holdt til. Det gælder eksempelvis også økonomisk kriminalitet, der understøtter den forbudte eller opløste forening, selvom foreningen ikke forud for forbuddet eller opløsningen blev finansieret helt eller delvist ved denne type af kriminalitet.

Tilfælde, hvor den ulovlige aktivitet åbenlyst ikke er relateret til den forbudte eller opløste forening, er dog ikke omfattet af straffelovens § 132 a, stk. 1. Eksempelvis mindre overtrædelser af færdselslovgivningen.

4.2. Anvendelsesområdet for straffelovens § 132 a, stk. 2

Efter straffelovens § 132 a, stk. 2, straffes den, der, uden at forholdet er omfattet af stk. 1, på offentligt sted, i kriminalforsorgens institutioner eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds besidder eller anvender en forenings kendetegn, efter foreningen er foreløbigt forbudt af regeringen eller opløst ved dom, med fængsel indtil 6 måneder.

4.2.1. Besidder eller anvender en forenings kendetegn

Det er en betingelse for at dømme for overtrædelse af straffelovens § 132 a, stk. 2, at den pågældende ”med forsæt til udbredelse i en videre kreds besidder eller anvender en forenings kendetegn, efter foreningen er foreløbigt forbudt af regeringen eller opløst ved dom”.

Det vil som udgangspunkt være en overtrædelse af bestemmelsen, hvis der besiddes eller anvendes

- **Kendetegn**, herunder i form af påklædning, rygmærker, emblemer, flag, symboler og erstatningssymboler, logoer, uanset skrifttype og farve, navn eller lignende, paroler, beklædningsgenstande med et bestemt udseende, i bestemte farver eller i et bestemt mærke, som er egnet til at sende bestemte signaler, og synonyme samt anvendelse af talkombinationer eller lignende, der skal erstatte foreningens navn eller symbol.
- **Tatoveringer med en forenings logo**, hvis tatoveringen stammer fra tiden efter foreningens opløsning, eller hvis fremvisningen af tatoveringen er udtryk for en udbredelse af en forenings kendetegn, efter foreningen er foreløbigt forbudt af regeringen eller opløst ved dom, eller hvis tatoveringen på offentligt sted eller i kriminalforsorgens institutioner lovligt kan, men ikke er tildækket.
- **Ytringer**, herunder udtalelser og tilkendegivelser påtrykt tøj e.l. Ved vurderingen af, hvorvidt der foreligger en fremsættelse af en lovlig ytring eller om der reelt er tale om en omgåelse af forbuddet, bør

det indgå i vurderingen, hvorvidt personen i generelle vendinger udtaler sig positivt om foreningen, eller om personen generelt opfordrer til at videreføre en forening.

Ikke enhver besiddelse er dog omfattet af bestemmelsen. Den 9. juni 2022 afsagde Højesteret således dom i en sag, hvor T i sin celle i forbindelse med en rutinemæssig visitation blev fundet i besiddelse af et ark papir, hvor der med håndskrift bl.a. var skrevet ”Loyal To Familia” (AM2022. 06.09H og trykt i U. 2022.3325H). Spørgsmålet for Højesteret var, om besiddelsen af papiret udgjorde en overtrædelse af straffelovens § 132 a, stk. 2. Højesteret henviste til, at formålet med bestemmelsen er at imødegå utryghed, der kan skabes ved at anvende f.eks. rygmærker, tøj eller andre symboler og kendetegn, der knytter sig til en forening, der er foreløbig forbudt eller opløst ved dom, og som offentligt er forbundet med bl.a. personfarlig kriminalitet. Højesteret udtalte på den baggrund, at T’s besiddelse af det omhandlede ark papir under de omstændigheder, hvor det blev fundet, ikke kunne anses for i sig selv at være egnet til at virke utryghedsskabende. Højesteret udtalte endvidere, at forholdet var atypisk set på baggrund af bestemmelsens formål og de eksempler på strafbar besiddelse af kendetegn, der var nævnt i forarbejderne til bestemmelsen. Besiddelsen af det pågældende stykke papir var derfor ikke omfattet af straffelovens § 132 a, stk. 2, og T blev frifundet for forholdet. Landsretten var kommet til et andet resultat.

4.2.2. Offentligt sted, kriminalforsorgens institutioner eller udbredelse i en videre kreds

Efter straffelovens § 132 a, stk. 2, skal kendetegnet desuden besiddes eller anvendes på offentligt sted, i kriminalforsorgens institutioner eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds.

Med **offentligt sted** sigtes der til besiddelse eller anvendelse i det offentlige rum eller på steder med adgang for offentligheden, uanset om nogen personer har set kendetegnet.

Begrebet offentligt sted omfatter alle veje eller andre steder, hvortil der er almindelig adgang, herunder jernbane- og rutebilstationer, butikker, offentlige kontorer, forlystelsessteder, badeanstalter, befordringsmidler, pladser, broer, tunneler, passager, stier, trapper eller andre lignende arealer, der benyttes til almindelig færdsel. Dertil kommer indendørs lokaler, hvortil der er almindelig adgang, private biler og private busser, i det omfang bilen eller bussen befinder sig på offentligt sted.

Bestemmelsen finder tillige anvendelse, selvom kendetegnet ikke besiddes eller anvendes på offentligt sted, når kendetegnet er egnet til **udbredelse i en videre kreds**, herunder fordi det spredes i en større eller ubestemt kreds af personer, f.eks. via lukkede sider eller lukkede profiler med mange følgere, venner, forbindelser mv. på Facebook, Instagram eller lignende sociale medier.

For så vidt angår **kriminalforsorgens institutioner** vil det typisk være arresthuse, pensioner, samt åbne og lukkede fængsler, der er omfattet heraf.

4.3. Straffelovens § 132 b

4.3.1. Straffelovens § 132 b, stk. 1 (Opholdsforbud)

Efter straffelovens § 132 b, stk. 1, kan politiet forbyde en person, som har haft tæt tilknytning til en forening, der er foreløbig forbudt af regeringen eller opløst ved dom, at færdes og opholde sig bestemte steder, hvis det vurderes af væsentlig betydning for at sikre, at foreningen ikke videreføres.

Det følger desuden af stk. 3, at et forbud efter stk. 1, skal meddeles skriftligt og være begrundet. Der skal fastsættes en frist for forbuddet, der ikke kan overstige 1 år. Fristen kan forlænges med indtil 6 måneder ad gangen.

Der vil som udgangspunkt kunne udstedes et opholdsforbud, hvis det kan påvises:

- At pågældende har en **tæt tilknytning til en forening**, hvilket typisk vil være tilfældet, hvis pågældende har været medlem af foreningen, eller har indtaget en central rolle i foreningens virke. Den centrale rolle kan relatere sig til foreningens struktur, foreningens hierarki eller udførelse af foreningens aktiviteter. Har pågældende en central rolle i forhold til foreningens aktiviteter i det offentlige rum, vil den nødvendige tilknytning i almindelighed foreligge. Vurderingen af tilknytningen skal som udgangspunkt foretages på det tidspunkt, hvor foreningen sidst var lovlig.
- At pågældende har **foretaget en konkret handling eller adfærd**, der peger i retning af, at den pågældende eller andre ikke respekterer det foreløbige forbud eller opløsningen. Som eksempel kan nævnes, hvis foreningens kriminalitet eller aktiviteter i det offentlige rum i øvrigt fortsætter, hvis foreningen, herunder ved dens (tidligere) medlemmer, ved ytringer eller ved adfærd i øvrigt har givet politiet grund til at mistænke, at et forbud eller opløsning ikke vil blive taget til efterretning, eller der forud for et forbud eller en opløsning af foreningen er fremsat tilkendegivelser om, at et forbud eller en opløsning ikke vil blive respekteret. I sidstnævnte situation kan opholdsforbuddet ifølge de specielle bemærkninger til lovforslag nr. 208 af 23. marts 2018 § 1, nr. 3, meddeles i forlængelse af, at foreningen forbydes eller opløses.

Opholdsforbuddet skal være **geografisk afgrænset**. Forbuddet kan således kun udstrækkes til områder, hvor væsentlighedskriteriet gør sig gældende, som eksempelvis en plads, park, vej, samt eventuelt mindre veje i tilknytning hertil. Der vil imidlertid, når grundlaget for et forbud er meget stærkt, kunne gives forbud i et større område, der tæller en række veje, pladser og parker, dog med undtagelse af en hel by, bydele eller større kvarterer.

Ved vurderingen af den geografiske afgrænsning af et opholdsforbud bør der lægges vægt på følgende:

- Hvor de handlinger eller den adfærd, som giver anledning til opholdsforbuddet, er foretaget,
- Hvor den pågældende person eventuelt er mistænkt for at udføre foreningsaktiviteter, samt
- Hvor foreningen også forud for forbuddet eller opløsningen har været aktive.

Hvis pågældende bor i området, vil det i almindelighed betyde, at et forbud er mere intensivt over for den pågældende end over for andre, og dermed indebære, at den konkrete vurdering af betingelserne skærpes.

4.3.2. Straffelovens § 132 b, stk. 2 (Påbud om at forlade sted eller forsamling)

Efter straffelovens § 132 b, stk. 2, fremgår det, at politiet kan forbyde personer, som på et bestemt sted deltager i en forsamling af personer, hvoraf en stor del har haft tilknytning til en forening, som inden for de seneste 10 år foreløbigt er forbudt af regeringen eller opløst ved dom, at forlade stedet eller forsamlingen, hvis forsamlingen er egnet til at skabe utryghed for de omkringboende eller forbipasserende.

Retsvirkningen af et påbud er, at de pågældende personer skal forlade stedet, og manglende efterkommelse heraf kan straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Politiet kan meddele et påbud, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- **Tilknytning til en forening**, dvs. at en stor del af de personer, der deltager i forsamlingen, skal have haft en tilknytning til en forening, der er forbudt eller opløst. Det bør i vurderingen indgå, om pågældende er iagttaget i forbindelse med foreningens arrangementer, har båret beklædning, udsmykning eller lignende med symboler eller tekst med tilknytning til den pågældende forening, er iagttaget sammen med andre personer tilknyttet foreningen, er tatoveret med symboler eller tekst, som kan sættes i forbindelse med foreningen, er kommet med tilkendegivelser på de sociale medier, er i besiddelse af materiale tilhørende foreningen, eller er dømt for at have begået strafbare forhold sammen med andre personer tilknyttet foreningen.
- Foreningen **inden for de seneste 10 år er blevet foreløbigt forbudt af regeringen eller opløst ved dom**, og
- **Forsamlingen er egnet til skabe utryghed**. Det bør bl.a. indgå i vurderingen, hvor mange der deltager i forsamlingen, forsamlingens geografiske placering, de tilstedeværende personers generelle adfærd, herunder om de begår fredskrænkelser, anvender skældsord, tager uønsket kontakt til udenforstående, larmer, eller kaster med genstande.

4.4. Forholdet til grundloven og Danmarks internationale forpligtelser

Der følger en række frihedsrettigheder af bl.a. grundlovens §§ 77, 78 og 79, der også gælder for medlemmer af rocker- og bandegrupperinger. Det betyder, at også disse medlemmer ifølge grundloven har en række frihedsrettigheder, herunder retten til at ytre sig, danne foreninger og forsamle sig.

Der er derfor vigtigt, at der i konkrete sager foretages en afvejning af det mulige strafbare forhold over for de frihedsrettigheder, der følger af bl.a. grundlovens §§ 77, 78 og 79.

I forhold til straffelovens § 132 a, stk. 1, bemærkes det, at der ved lov nr. 54 af 28. januar 2025 (lovforslag nr. 101 af 13. november 2024), skete en udvidelse af bestemmelsens anvendelsesområde. Det fremgår af høringsssvarene til lovforslaget, at flere høringsparter i den forbindelse stillede spørgsmål stegn ved bestemmelsens overensstemmelse med grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Det fremgår imidlertid samtidig af lovforslagets høringsnotat, at Justitsministeriet vurderer, at lovforslaget ikke rejser spørgsmål i forhold til grundloven eller Danmarks internationale forpligtelser efter EMRK, herunder beskyttelsen af forenings- og forsamlingsfriheden. Ministeriet har i den forbindelse lagt væk på, at straffelovens § 132 a, stk. 1, ikke regulerer, hvornår der kan gøres indgreb i foreningsfriheden, ligesom bestemmelsen ikke forbyder forsamlinger som sådan. Bestemmelsen gør det alene strafbart at videreføre eller handle på en måde, som er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelsen af en forening, der foreløbig er forbudt eller opløst ved dom. Dette udgør efter Justitsministeriets opfattelse ikke en generel begrænsning af tidligere foreningsmedlemmers rettigheder og friheder. Ministeriet bemærker endvidere, at ordningen ikke er rettet mod meningstilkendegivelser, og at ordningen har til formål at varetage tungtvejende hensyn til bl.a. den offentlige orden og forebyggelse af kriminalitet.

5. Straf og andre retsfølger

5.1. Strafpåstanden i sager om overtrædelse af straffelovens § 132 a, stk. 1

Overtrædelse af straffelovens § 132 a, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 715 af 8. juni 2018 (lovforslag nr. 208 af 23. marts 2018), at der som udgangspunkt skal udmåles en ubetinget fængselsstraf på 40 dage i førstegangstilfælde. Der kan imidlertid afhængig af de konkrete omstændigheder være grundlag for at udmåle markant højere straffe også i førstegangstilfælde.

Dette gælder også i de tilfælde, hvor handlingen er egnet til at fremstå som deltagelse i videreførelse af en forbudt eller opløst forening, jf. forarbejderne til lov nr. 54 af 28. januar 2025 (lovforslag nr. 101 af 13. november 2024).

5.2. Strafpåstanden i sager om overtrædelse af straffelovens § 132 a, stk. 2

Efter straffelovens § 132 a, stk. 2, straffes den, der i visse nærmere angivne tilfælde besidder eller anvender en forenings kendetegn, efter foreningen er foreløbig forbudt eller opløst ved dom, med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 715 af 8. juni 2018 (lovforslag nr. 208 af 23. marts 2018), at straffen i førstegangstilfælde som udgangspunkt fastsættes til ubetinget fængsel i 7 dage.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at der i almindelighed kun vil være grundlag for at udmåle en bødestraf, hvis der er tale om, at en person uden nogen form for tilknytning til den forbudte eller opløste forening har overtrådt § 132 a, stk. 2.

Det bemærkes, at bødestraf utilsigtet ikke var medtaget i strafferammen i § 132 a, stk. 2, da bestemmelsen blev indsat i straffeloven med lov nr. 715 af 8. juni 2018. Dette er imidlertid siden rettet med lov nr. 1545 af 18. december 2018, der trådte i kraft den 19. december 2018.

5.3. Strafpåstanden i sager om overtrædelse af straffelovens § 132 b, stk. 1

Efter straffelovens § 132 b, stk. 4, straffes overtrædelse af et forbud efter stk. 1 med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 715 af 8. juni 2018 (lovforslag nr. 208 af 23. marts 2018), at der som udgangspunkt skal udmåles en ubetinget fængselsstraf på 40 dage i førstegangstilfælde. Der kan imidlertid afhængig af de konkrete omstændigheder være grundlag for at udmåle markant højere straffe også i førstegangstilfælde.

5.4. Strafpåstanden i sager om overtrædelse af straffelovens § 132 b, stk. 2

Efter straffelovens § 132 b, stk. 5, straffes manglende efterkommelse af et påbud efter stk. 2 med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 715 af 8. juni 2018 (lovforslag nr. 208 af 23. marts 2018), at straffen i førstegangstilfælde som udgangspunkt fastsættes til ubetinget fængsel i 7 dage.

6. Efter dom

6.1. Domme forelægges for Statsadvokaten og sendes til Rigsadvokaten

Domme, hvor der er rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 132 a eller § 132 b, skal inden ankefristens udløb forelægges for statsadvokaten med indstilling om ankespørgsmålet. Dommen sendes samtidig til Rigsadvokaten.

6.2. Kontaktpersoner

Rigsadvokaten har anmodet alle politikredse og statsadvokater om at udpege en kontaktperson i anklagemyndigheden, som kan fungere som lokal videns- og nøgleperson i forhold til alle sager om overtrædelse af de ovennævnte regler og som kan indgå i videns- og erfaringsudveksling om reglernes anvendelse og de praktiske erfaringer med sagerne. Oversigten over kontaktpersoner kan findes på Vidensbasen under retningslinjer, vejledninger og notater. Ændringer til oversigten over kontaktpersoner skal sendes til rigsadvokaten@ankl.dk, så oversigten hele tiden er opdateret.

7. Love og forarbejder

- Lov nr. 87 af 15. marts 1939 (Ændringer i og tilføjelser til den borgerlige straffelov af 15. april 1930).
- -Lov nr. 218 af 31. marts 2004 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Ændring af strafferammer og bestemmelser om straffastsættelse m.v.)
- -Lov nr. 715 af 8. juni 2018 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Retsvirkninger af et foreløbigt forbud mod eller en opløsning af en forening)
- -Lov nr. 1545 af 18. december 2018 om ændring af straffeloven (Bødestraf for besiddelse eller anvendelse af en forbudt eller opløst forenings kendetegn)
- -Lov nr. 54 af 28. januar 2025 om ændring af straffeloven (Udvidelse af anvendelsesområdet for forbuddet mod videreførelse af en forening, der foreløbig er forbudt eller opløst ved dom)

Rigsadvokaten, den 6. februar 2025

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten